JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.

A°. 1856. **Woensdag 17 December.** **N°. 101.**

Prijs per half jaar voor *Batavia* . . . . ƒ 12,50.
» » » » » *Java*. . . . . » 15,—.
» » » » » *Buitenbezittingen* . » 17,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke [illegible] voor posttijd.

De prijs der Advertentien is ZESTIG duiten voor de Vijf Woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling DERTIG » » » » »
Behalve het Zegel voor den Lande.
Advertentien kunnen worden aangenomen tot ELF ure's voormiddags.

Bij deze Courant behoort één BIJVOEGSEL.

BERIGT.

De Ondergeteekende ziet zich verpligt, met het oog op Art. 15 No. 2 van het onlangs uitgevaardigd Reglement op de Drukwerken in Nederlandsch Indië, het Publiek, *beleefd doch dringend* uit te noodigen, de ter plaatsing toe te zenden Advertentiën, zoo veel mogelijk, des Dingsdags en Vrijdags ter Drukkerij te doen bezorgen, kunnende die Advertentiën, welke later dan TIEN ure op den dag der uitgave worden ingezonden, eerst in het volgend Nommer worden geplaatst.

[illegible] W. BRUINING.

Civiel Departement.

Benoemd:

Tot lid van het collegie van boedelmeesteren te [illegible], de hoofdcommies ter algemeene secretarie *J. [illegible]*.

Erkend en Toegelaten:

Krachtens Koninklijk besluit van 2 Augustus [illegible], de heer *G. L. Dorrepaal*, als [illegible]

Magtiging Verleend:

Tot de uitreiking aan den particulieren geneesheer *W. [illegible] Camphuijsen*, eener acte van toelating tot [illegible] der genees- en heelkundige praktijk te Toeban, en om door hem de civiele geneeskundige dienst in de afdeeling Toeban (residentie Rembang) te doen waarnemen.

Militair Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de kapitein der infanterie *G. A. Andrée Wiltens.*

Verleend:

Een 2jarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den 2den luitenant der infanterie *J. G. Brunings.*

Advertentien.

De resident van Batavia, maakt bekend, dat de heer *du Bois*, op zijn verzoek en te rekenen van af primo Januarij e. k., eervol is ontslagen als keurmeester van kalk en steen in de resident Batavia, en dat als zoodanig is benoemd de heer *J. B. Drossaers*, die mitsdien op gemelden datum als keurmeester zal optreden.

Namens president en directeuren der Javasche Bank, worden stemgeregtigde deelhebbers in de Javasche Bank door den secretaris uitgenoodigd, om op Vrijdag den 2den Januarij eerstkomende, des morgens ten 10 ure, te vergaderen in het locaal der Bank, ten einde te beraadslagen over het nieuw ontworpen octrooi en reglement voor de Javasche Bank.

Gemeld octrooi ligt, van af heden, ter lezing in voornoemd locaal.

Venduttien.

Donderdag 18 December, op het Heemradenplein, à 2 pCt. vendusalaris, door *John Pryce & Co.*

Vrijdag 19 December, voor het commissiehuis van *B. J. Leon*, te Weltevreden.

Maandag 22 December, voor het commissiehuis van *van Slooten, Morgan & Co.*

Dingsdag 23 December, wegens liquidatie, voor de toko van den heer *L. Meijer*, door *van Slooten, Morgan & Co.*

Woensdag 24 December, voor het commissiehuis van *John Pryce & Co.*, à 4 pCt. vendusalaris.

Oproeping van Crediteuren.

In de *Javasche Courant* van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de volgende boedels:

Door de Commissarissen in den Boedel te Banjoewangie: van wijlen den officier van gezondheid 2de kl. *H. W. Schwanefeld.*

Door de Agenten der Samarangsche Wees- en Boedelkamer te Tjilatjap: van wijlen de weduwe *Groenewald*, geboren *Miero.*

Door den Executeur te Soemanap: van wijlen *Sech Achmat bin [illegible]*.

Vertrekkende Personen.

A. H. Meissner en [illegible]

Aangekomen Vreemdelingen

Van den 8 tot en met den 15 *December* 1857.

HOTEL WILLEM II. *F. W. F. Nix*, van Padang.

HOTEL DER NEDERLANDEN. *C. F. Fabritius*, van Calcutta. — Dr. *Juzi*, van de Reede. — Jhr. *Brantzen*, van Idem. — *K. F. Veltman*, van de Reede. — *F. J. Hoffman*, van Pekalongan. — *C. van Duijn*, van Rotterdam. — *C. A. A. Brolinson*, van Gefle. — *J. M. Moller*, van de Reede. — *H. J. Lion* en *familie*, van Rotterdam.

HOTEL DES INDES. *J. Brenan*, van de Reede. — *J. J. Utsman*, van Singapore. — *H. Bosij*, van Montevideo. — *A. B. Wentholdt*, van Samarang.

MARINE HOTEL. *A. Hansen*, van Samarang. — *Mariou*, van Onrust. — *Simon*, van Idem. — *B. de Groot*, van Samarang. — *J. de Haas*, van Onrust. — *de Gijselaar*, van Idem. — *J. Giltjes*, van Singapore.

JAVA HOTEL. *W. H. Oren Hellingman*, van Hongkong. — *J. H. Schmidt*, van de Tafelbaai. — *H. Schmidt*, van Padang. — *J. R. P. F. Gonggrijp*, van Depok. — *J. F. A. Kistens*, van Hongkong. — *F. Gonggrijp*, van Culenborg. — *G. W. Bosse*, van Buitenzorg. — *J. J. C. Reeder*, van de Reede. — *H. van der Meer*, van Idem. — *G. van der Meer*, van Amsterdam. — *J. N. Jeukens*, van Hongkong. — *H. de Jong*, van Idem. — *R. K. Landsman*, van Rotterdam. — *A. van Hees*, van Samarang. — *C. C. van Valentiat*, van Buitenzorg.

Advertentiën.

Bevallen van eene DOCHTER, *J. C. L. Plancken*, *[illegible]*.

SALATIGA, 3 *December* 1856. (3275)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER *J. C. Meijners*, *Rappa.*

SOERAKARTA, *den* 7 *December* 1856. (3273)

Bevallen van eene DOCHTER, *H. N. W. E. C. L. Bletterman*, *Loman.*

CHERIBON, 7 *December* 1856. (3269)

Bevallen van een' ZOON, *A. C. F. Wijnveldt*, *Loust.*

BATAVIA, 11 *December* 1856.

Eenige Kennisgave. (3240)

Heden overleed alhier, aan eene uitteerende ziekte, de WelEdel Geboren heer *J. R. van Alphen*, in den ouderdom van 50 jaren en 6 dagen.

(3272) Dr. D. L. VAN HATTUM.

KADIPATTEN, Res. CHERIBON, *den* 24 *November* 1856.

Eenige kennisgave.

Heden overleed alhier, na eene langdurige ziekte, Mejufvrouw *Johanna Diderica Dooper.*

BATAVIA, *den* 14 *December* 1856. (3293)

Hout-Vendutie

op Donderdag den 18 December 1856,

op het Heemraden Plein, à 2 pCt. vendu salaris, van eene partij jattiehouten balken, waaronder vele van groote dimensiën, doodkistplanken, duigen, enz., enz.

(3254) JOHN PRYCE & Co.

Vendutie

op Vrijdag den 19 December 1856,

voor het Commissiehuis van *B. J. Leon*, te Weltevreden, van verschillende inboedels van vertrekkende personen, als: hardloopende bendie- en wagenpaarden, een vis-a-vis en handchais, zeer nette meubelen, als: kasten, stoelen, tafels, banken, spiegels en schilderijen, hangen tafellampen, enz. (3237)

Vendutie te Meester Cornelis,

op Zaturdag den 20 December,

voor de gewezen woning van den Chinees *Tio Tikhaai* op Tana Renda, van:

Wagens, Bendies, Paarden, Koeijen, waaronder melkgevende, Buffels, Doek-Aren, eenig Huisraad, Planken (Singapore hout), enz., benevens eene partij Chitsen, Tjeles, Zijden Sarongs, Baadjes met gouddraad doorweven, wit en ongebleekt Katoen, enz. (3291)

Op de Vendutie van Maandag 22 dezer zullen almede worden verkocht:

diverse Lijnwaden bestaande uit 15 kisten Chitzen, ongebleekte Katoenen, Glaswerk, Aardewerk, 25 kisten superieure Roode wijn, Rhijnwijn, Engelsche tuigen, zadels en precies ten 11 uren van het perceel gelegen in het westerveld buurt of wijk gang Patiké blok P., deel 6, No. 18, bij de verponding geregisteerd onder No. 2925.

(3300) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

VENDUTIE

op Dingsdag 23 December 1856,

wegens liquidatie,

voor de Toko van den heer *L. Meijer*, door *van Slooten*, *Morgan & Co.*,

van restant Toko-goederen, bestaande hoofdzakelijk in Provisiën en Dranken, Toko-Meubilair, enz. (3303)

VENDUTIE

Op den 23 December 1856,

zullen alhier in Commissie worden verkocht: een partij Provisiën en Dranken, wit linnen Chitzen, Laken, Glaswerk, Manilla Sigaren, Kruid, Hagel en eenige Mode Artikelen.

Zoomede 50 vaatjes puike Boter en een partij Jattiehoutwerken.

(3287) E. BEDIER.

TAGAL, *den* 13 *December* 1856.

DE TUCHTELING (*vervolg.*)

De geheime handelingen van het hedendaagsche regt in Zwitserland hebben nog veel overeenkomst met die der veemgeregten. Van vonnissen en offers, die het onder den sluijer van den nacht in zijne gevangenis sleept, hoort men alleen dan weder iets, wanneer een *autodafé* plaats vindt. Evenmin weet nu het volk, of en wie om begane misdrijven wordt gestraft, uitgenomen het buitengewone geval, dat er eene openlijke strafoefening op volgt. Aangenomen dat zulke eene geheimhouding uit welmeenende verschooning voor de betrekkingen van den misdadiger, of om hem niet geheel den terugweg tot eenen beteren levenswandel af te snijden geschiedt, is het hier uit voortvloeijend nadeel voor het gekwetste geregtigheidsgevoel des volks oneindig grooter, en dat nog te meer, daar in de minste gevallen een misdadiger, die met het tuchthuis of de gevangenis gestraft is, op den weg der deugd wederkeert.

Nadat Holderlin in handen der justitie gevallen was, verliepen weken, ja maanden eer Aennerli iets van haren man hoorde, veel min hem zag. Reeds dikwijls was zij naar de stad gegaan, en dat wel met hare kinderen, die zij op eenen kruiwagen gezet had en haren echtgenoot wilde laten zien. Zij liep en trok met hare bezitting en haren last van Pontius naar Pilatus, ten einde de vergunning te erlangen, haren man te mogen zien en spreken; maar overal werd de weenende vrouw met het berigt teruggezonden, dat zulks niet plaats kon vinden alvorens het oordeel geveld was. In angst over haren geliefden man besloot Aennerli tot de hoofdoorzaak van hun beider ongeluk, haren zwager, te gaan en dien te verzoeken, zijne aanklagt terug te nemen of ten minste de waarheid te zeggen. Met geduld en bedaarheid hoorde zij de beleedigingen en verwenschingen, waarmede de nog op zijn ziekbed liggende Stopp haar overlaadde, aan, en wanneer in het hart van den ruwen mensch slechts een vonkje christelijk medelijden gegloord had, dan zoude hij de arme vrouw niet onverhoord en ongetroost van zich gezonden hebben.

Eindelijk — de ruwe herfst had reeds de landerijen verwoest en de Alpen in een nieuw sneeuwkleed gehuld — ontving de arme Aennerli het berigt dat het vonnis over haren man geveld was, en dat zij hem nu zien en spreken kon. Welk een' snellen omkeer dit berigt in het hart der in diepe droefheid verzonkene vrouw voortbragt! Als een electrische stroom vervulde de vreugde het verwelkte ligchaam der vrouw en gaf haar nieuwe spanning en kracht.

»Hoezee! vader komt terug! zeide Aennerli juichende tot hare dochter Gabi, en nu lagchend dan weder weenend, bedekte zij hare kinderen met kussen. Wij gaan hem terughalen, ging zij voort, hare kinderen tot de kleine reis gereed makende. Hoezee! nu zal alles weder goed gaan en ons leed is vergeten.”

Ofschoon de proceskosten het kleine eigendom van Holderlin reeds met schuld bezwaard hadden, en het gebrek, door de verdwijning van den broodwinner, somwijlen de hut binnengetreden was, pakte Aennerli een groot brood, twee kluiten boter, vier geitenkazen en een dertigtal der schoonste appelen in eenen bundel, ten einde dat alles den gevangenbewaarder aan te bieden. »De man zal zien, sprak zij in zich zelve, dat zij met geene ondankbare te doen heeft. Misschien behandelt hij zijnen gevangene alsdan menschelijker. Ach! had ik slechts alles, zelfs mijne koeijen en schapen, ja mijn huisje en onzen akker, ter verlossing van mijnen Franzi kunnen geven.”

Weldra was de wagen met zijnen levenden en dooden last bepakt, en Aennerli schoof het eenwielige voertuig zoo schielijk voort, dat zij, met zweet bedekt, Aarau bereikte. Voor de gevangenis hield zij stil. Op haren eenen arm haar' zuigeling, in haren regter het pak met de geschenken, en de kleine Gabi, die zich aan haren rok vasthield, achter zich, drong zij door de verzamelde volksmenigte naar de deur der gevangenis.

»Laat mij binnen, sprak zij haastig tot den wachthoudenden landjager — ik ben de vrouw van Holder-

lin en moet naar mijnen man toe."

Gewillig maakte de landjager haar plaats, terwijl hij met medelijdenden blik de verheugde Aennerli aanzag. Hare vreugde werd eenigzins gematigd, toen zij bij haar binnentreden door eene dikke, angstwekkende lucht, vochtige zwarte muren, donkere trappen en gangen, met ijzer beslagen en zwaar gegrendelde deuren, kleine met tralien voorziene vensters en andere bijzonderheden eener gevangenis begroet werd. Weldra echter week de angst van Aennerli weder, toen zij den cipier zag, die haar te gemoet trad.

»Daar, goede man, neem dat, zeide zij tot den stokbewaarder, terwijl zij hem het pak met geschenken overgaf — neem wat eene arme vrouw u kan aanbieden. En breng mij nu spoedig bij mijnen man.

— Zoo even ging ik hem halen, hernam de cipier, want de wagen wacht beneden op hem en zijne makkers. Treed in mijne woning en binnen eene minuut zult gij uwen man zien.

— Neen, neen, antwoordde Aennerli gehaast, gaarne wilde ik de plaats zien, waar mijn lieve Franzi zoo lang versmacht heeft. Ga mij spoedig voor, lieve man.

— Door dien aanblik zult gij niet gesticht worden, zeide de cipier, en het ware beter geweest uwen man in mijne woning te verwachten of anders beneden in de vrije lucht."

In het vrije! Hoe liefelijk drong dat woord in de ooren van Aennerli! Toen zij, den cipier op de hielen volgende, eene cel binnentrad, waarin zich verscheidene andere gevangenen bevonden, deinsde zij getroffen terug — toen een man met een aardkleurig gelaat, verwilderd hair en stekeligen baard met geopende armen op haar toetrad. De toon der te goed bekende stem deed haren schrik in verrukking verkeeren, terwijl die haar zeide, dat deze vreemde gestalte, die vij haren veel beweenden Franzi was. »Franzi! Aennerli!" Op deze uitroepen volgde eene lange, stille omhelzing. Daartusschen schreeuwde luide de zuigeling op den arm harer moeder, en weende Gabi, zich vastklemmende aan den rok van hare moeder.

Aennerli was de eerste, die zich los rukte. »Daar, Franzi, zeide zij, den kleinen schreeuwer aan haren man overgevende, omhels uwen Toni, die in dien tijd heeft leeren opzitten en vier tanden gekregen. En daar is Gabi, die bevreesd is voor uwen baard en u niet als haren vader herkent. Spoedig nu van hier! verstaat gij, mijn Franzi? Beneden staat een wagen voor u gereed; maar ik denk dat de vreugde u kracht genoeg zal geven, om den weg huiswaarts met ons te voet af te leggen. En zoo niet, dan heb ik mijn wagen bij mij, waarop ik u en onze kinderen huiswaarts kruijen zal dat het een lust zal, zijn. Kom! kom, Franzi, weg uit deze ellendige plaats."

Gedurende dat Aennerli deze woorden vol vuur uitsprak, waren de armen van Holderlin slap langs zijn lijf gevallen en zijn hoofd op de borst gezonken. Zoo stond hij stom en onbewegelijk onder den vernieuwden aandrang zijner vrouw, om de gevangenis te verlaten. Eindelijk hief hij het hoofd omhoog.

»Wat zegt gij, Aennerli? vroeg hij als verstrooid en met onvasten blik. Zal ik met u en de kinderen naar huis gaan? Zegt gij dat inderdaad? En zegt gij het niet om mij te bespotten?

— Wat kunt gij toch vreemd vragen, antwoordde Aennerli. Daarom ben ik met de kinderen hier gekomen, om u naar huis te halen en weder gelukkig met u te zijn. Heeft de hatelijke gevangenislucht u veranderd?

— Ja, ja, zeide Holderlin en legde zijne linker hand dwars over zijn voorhoofd. Alles draait met mij rond: daar onze kinderen, onze hut, onze koeijen, geiten, hoenders, ons rapenveld, de verwijderde bergen met hunne sneeuwtoppen, mijne arme zuster nevens haren slechten man — brrr! Alles! Maar nu blijf ik staan voor een huis met een schrikwekkend aanzien. Dat is de plaats mijner veroordeeling."

De vrouw was bevreesd voor het verstand van haren man. Vol angst zeide zij: »Kom dan nu buiten, dan zal de duizeligheid u verlaten.

BATAVIA.

In den morgen van den 13den December, is Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal, met gevolg, van hier naar Buitenzorg vertrokken.

— In de *The Cape Mercantile Advertiser*, van 6, 13 en 18 October, vinden wij de volgende berigten omtrent de Nederlandsche schepen *Japara* en *Lucipara*:

— In de vrijheid! zeide Holderlin, en een heete tranenvloed ontsprong aan zijne oogen. Gij weet alzoo mijn vonnis niet, Aennerli? vroeg hij zuchtend.

— Welk vonnis? zeide deze, getroffen door de vreemde gebaren van Franzi. Wat anders kan uw vonnis zijn dan 'uwe vrijlating? Gij hebt reeds lang genoeg geboet.

— Mijn vonnis luidt, hernam Holderlin vol smart en aarzelend, vier en een half jaar tuchthuisstraf."

Een gil uit Aennerli's mond ontsnapt, doorsneed de lucht, en had Holderlin haar niet gegrepen, zij en haar kind zouden op den grond gevallen zijn. Eenige minuten staarde Aennerli haren man met woesten blik aan, en te vergeefs deden hare verbleekte lippen pogingen om te spreken. Eindelijk bragt zij met moeite uit: »Wat—wat—zegt gij, Franzi? Heb ik goed verstaan? Tucht—Tucht—tuchthuis voor vier en een half jaar, zeide Holderlin met eene stem, die een diepen, hevigen afschuw deed kennen.

— Wie heeft dat vonnis uitgesproken? riep Aennerli overluid, terwijl hare verdooving in de hoogste woede overging. Breng mij tot dien onregtvaardigen regter, Franzi, opdat ik hem zijne voor het regt geslotene oogen uitkrabbe of hem verworge.

— Vraag al de heeren van het geregt op de rij af, zeide Holderlin, en ieder hunner zal u antwoorden: ,Ik ben het niet geweest, ik ook niet, ik ook niet, maar de wet.'

— Waar is die wet? vroeg Aennerli wild.

— Dat zijn verscheiden dikke boeken, antwoordde Franzi, waarin de heeren van het geregt vier maanden lang de neuzen moesten steken, om mijn vonnis te vinden.

— Vloek over die wet! riep Aennerli, Ja, vloek over zulk eene wet, die den besten aller mannen tot het tuchthuis verwijst en eenen ander vrijlaat, die zijne vrouw slaat en zijnen zwager tegen den wand werpt! Hebt gij anders gedaan dan de bijbel zegt: ,Oog om oog. Tand om tand. Wond om wond. Buil om buil.'?

— Stil, Aennerli, gebood Holderlin vol smart. Gij hebt hier ongelijk. Wat het Jodendom in het Oude Testament vergunt, verbiedt het Christendom in het Nieuwe Testament. En terwijl mijn zwager mij tegen den wand wierp, dat mij de ribben in het lijf kraakten, heb ik hem er drie stuk geslagen. En wanneer wij de wonden en builen, die hij van mij ontvangen heeft, tegen de schrammen aan de slapen van mijn hoofd rekenden, dan zoude mijn kerfstok met insnijdingen overdekt worden. Ik wist in mijne woede niet hoe en wie mij een stuk hout in de hand gaf, waarmede ik mijnen zwager als eene erwtenschoof afranselde. Toch sloeg ik hem niet om mijnentwege, maar omdat mijne zuster in het vervolg van zijne mishandelingen verschoond zoude blijven. Wat eens geschied is kan niet veranderd worden, al huilde ik mij mijne beide oogen uit het hoofd.

— Hebt gij geene genade gevraagd? vroeg Aennerli jammerend.

— Genade is een hard woord voor den man, die zich verder niets kwaads bewust is, dan dat hij zijnen zwager een gedacht aandenken op de ribben gegeven heeft, hernam Holderlin. En toch heb ik het ter wille van u en onze kinderen uitgesproken. Mijn advocaat heeft verder alles voor mij gedaan, maar steeds ten antwoord gekregen, dat de wet haren loop moest hebben. Tuchthuisstraf is eene harde en bittere noot, de schande alleen overtreft dezelve. Deze overleef ik nimmer.

(*Wordt vervolgd.*)

Kantoor van den Resident Magistraat,
Bredasdorp, 3 October 1856.

Aan den Edelen Secretaris des Gouvernements.

•Edele Heer. — Ik heb u de droevige tijding, door mij op dit oogenblik (7 a.m.,) ontvangen, mede te deelen, van een verongelukt vaartuig in de nabijheid van Ratel Rivier, op eene plaats den Edelen Dirk G. van Breda, te Quoin Punt, toebehoorende, dezelfde plaats, waar de *Jessie* en *Doncaster* eenige jaren geleden verongelukt zijn, en na alle waarschijnlijkheid zijn allen, die zich aan boord hebben bevonden, verdronken. De Veldkornet maakt geene melding van den dag, wanneer dit ongelukkig geval plaats gehad heeft, maar volgens hetgeen hij schrijft, dat vier doode ligchamen opgespoeld zijn, moeten allen omgekomen zijn. Ik denk dat het vaartuig op den dag of in den nacht voor den 2den Oct., moet verongelukt zijn; volgens eenige documenten naar den Veldkornet gezonden, zoude het blijken, dat het een Rotterdamsche Bark is, genaamd *Japara*, Kapitein C. S. Kley, die volgens de gezegde documenten in breedte 17o 3'' N. lengte 91o 31'' op den 3den Maart ll., gestorven is. Bij de ontvangst van zijnen brief heb ik onmiddelijk directien naar den Veldkornet van Elim gezonden, de nogige stappen te nemen, de opgespoelde ligchamen, en eenigen dien nog opspoelen mogen, behoorlijk te doen begraven; alle mogelijke middelen aan te wenden de lading zoowel als eenig gedeelte van het vaartuig dat het strand mogte bereiken, te beschermen, en mij alle documenten toe te zenden, welke bij het vaartuig gevonden zijn, om verder te worden overgezonden. Ik anexeer copij van het rapport van den Veldkornet. Ik heb ook afschrift van het rapport van den Veldkornet aan den Sub Ontvanger der Douane te Port Elizabeth, gezonden — Ik heb enz., — J. H. Hofmeijer, Resident Magistraat.

Aan den Resident Magistraat Bredasdorp,
Haasevlakte, 2 October 1856.

Wel-Edele Heer — Ik heb op dit ogenblik van den Heer M. A. van Breda van Ratel Rivier berigt ontvangen, dat een vaartuig in zijne nabijheid te Quoin Punt, verongelukt is. De Heer Breda berigt mij, dat hij het strand heden morgen bezocht heeft, en hetzelve met hout en vier opgespoelde doode ligchamen bestrooid heeft gevonden, en volgens zijn brief moeten allen zijn omgekomen, zijnde de groote schuit met eene kleine schuit daarin opgespoeld als ook 's Kapiteins gig, welke in stukken was. Hij heeft ook eenige losse documenten gevonden en aan mij gezonden, waaruit blijkt dat het een Rotterdamsche bark is, genaamd de *Japara*, kapitein C. S. Kley, die volgens deze documenten in breedte 17o 3'' lengte 91o 31'' op den 3den Maart ll. gestorven is. — Ik heb, enz., H. W. K. Breda, Veldkornet.

— De masten, stengen, sparren, enz., als ook de scheepsbehoeften en provisien, tot de verlatene Hollandsche bark *Lucipara*, behoorende, zullen op Dingsdag, te Simonsstad, worden verkocht. Het hol der vaartuigen zal in den namiddag van denzelfden dag worden verkocht.

— Het *Volksblad* publiceert uit eene Hollandsche,— de *Rotterdamsche-Courant*, — eenig belangrijk narigt, betrekkelijk de *Japara*, onlangs aan Quoin Punt verongelukt: — »Juist een jaar geleden vertok kapitein Coenraad Smidt Klein met het schip *Japara* van Rotterdam naar Moulmain. Hij voerde voor de eerste maal het bevel als Kapitein. Hij had bijna zijne bestemming Moulmain bereikt, toen eene ziekte een einde aan zijn leven maakte, hij stierf op den 2den Maart dezes jaars, en werd te Moulmain begraven. Een jaar voor dit gebeurde, had Klein, toen stuurman zijnde, op een ander schip het ongeluk op de kust van Akyab schipbreuk te lijden, waarbij hij alles, met uitzondering van zijn leven, verloren heeft. Hij laat eene weduwe met jonge kinderen in eene behoeftige omstandigheid na.''

Wij zijn in de gelegenheid gesteld het volgende nopens de krijgsverrigtingen van Z. M. stoomschip *Celebes* op de Kapoeas rivier (Westerafdeeling van Borneo) mede te deelen. Deze berigten zijn ontleend aan het rapport van den commandant van de Celebes.

In den vroegen morgen van den 8sten November jl., vertrok Z. M. stoomschip *Celebes*, van voor Pontianak naar de boven Kapoeas rivier.

Aan boord waren geëmbarkeerd de luitenant-kolonel, wd. resident ter *W. K.* van Borneo, *Croese*, deszelfs adjudant de 1ste luitenant *Kriesfeld*, de 2de luitenant *Thieme*, een detachement van 25 europesche en 50 inlandsche soldaten, benevens de ingenieur 3de klasse van den waterstaat *van Raders*, chinezen, loodsen en bedienden.

Met den overste *Croese* was ik overeengekomen om tot Sintang, ten einde geen tijd te verliezen, geen andere plaatsen als Tajan en Sangaauw aantedoen. Op de laatste plaats vonden wij een bandong, die reeds eene maand te voren, onder militair escorte, van Pontianak naar Sintang vertrokken was, ongeveer 12 kojangs aan muntspecie en goederen, benevens de militairen die op de Celebes werden overgenomen.

Den 12den November, met zonsondergang, waren wij nog 3 mijlen van Sintang en op het punt, zoo als des avonds meestal geschiedde, om te gaan ankeren, toen een extra post van Sintang, voor Pontianak, op zijde kwam. Deze bragt de tijding mede, dat het fort te Sintang, dien morgen ten 4½ ure door p. m. 2500 dajaks en maleijers, onder aanvoering van de sintansche pangerangs *Ratoe*, *Moeda*, *Koning* en *Anoen* aangevallen was. Tot vier malen toe hadden zij den aanval op nieuw gewaagd, doch waren telkens met een groot verlies van dooden en gekwetsten terug geslagen. Van onze zijde was een inlandsch soldaat door een lillakogel gesneuveld; vele wapens en schilden werden buit gemaakt.

Denzelfden dag, des avonds ten 11 ure, zoude de vijand nog een' tweeden aanval op de benting beproeven. Ik besloot om door te stoomen. Het was een regenachtige avond; in de rivier waren op deze hoogte zware bogten en steenen, en de inlandsche loods had er niet veel lust in.

Ik stelde hem gerust door hem van zijne verantwoordelijkheid te ontslaan. Ten 8 ure moesten wij voor een zware bui stoppen. Ten 9½ ure was de Celebes voor de vijandelijke kampong. De assistent-resident *von Graffron* en de militaire commandant *van Hoeij Schilthouwer* kwamen aan boord. Van hen vernamen wij, dat de vijand zich in de versterkte woningen van de pangerangs *Moeda* en *Koning*, een twintig minuten hooger de rivier opgelegen, tot een nieuwen aanval vereenigd had.

Door den luitenent-kolonel en mij werd besloten, om dadelijk weder anker op te gaan en hooger op te stoomen. Inmiddels werd de batterij met scherp geladen en een landingsdetachement, uit land- en zeemagt te zamengesteld, in gereedheid gebragt.

Ten 10¼ ure was de Celebes voor de versterkte huizen aan den linkeroever van de rivier genaderd; twee schoten met kartetsen werden in dezelve gedaan, een oogenblik daarna vielen mede twee schoten met kartetsen, in de twee à drie scheepslengten hooger opgelegen huizen aan den regter oever. Gelijktijdig werden alle sloepen gestreken en de troepen aan den wal gebragt. Op den linkeroever debarkeerden de 1ste luitenant *Kriesfeld* met 35 soldaten, aan den regteroever de luitenant-ter-zee 2de klasse *Steffens* met den 2den luitenant *Thieme* en 16 mariniers en matrozen. De Celebes hield daarna tusschen de huizen op en neder. Op het roepen van de luitenant *Kriesfeld*, dat zich in de huizen nog vele vijanden bevonden, werd de luitenant-ter-zee 2de kl., baron *van Heekeren*, met nog 16 man ter zijner assistentie gezonden. Weldra was het nu een generale vlugt geworden. Vier vijandelijke lijken werden op de plaats gevonden. De huizen werden daarna met veel moeite in brand gestoken en voor middernacht waren geheel Sintang en omstreken door een hevigen vuurgloed verlicht.

Nadat de gedebarkeerden, zonder eenig verlies geleden te hebben, weder aan boord waren gekomen, dreef de Celebes tusschen de brandende gebouwen door terug naar hare eerste ankerplaats, bij het fort.

Bij het begin van de attaque was het vrij droog weder, doch weldra barstte een hevig onweder, dat uren aanhield, met hevige regens over ons los.

Gedurende den geheelen nacht werd er stoom opgehouden en met de meeste omzigtigheid en waakzaamheid de wacht gedaan.

Het is mij een streelend genoegen UHE. Gestr. hier de verzekering te kunnen geven, dat, niettegenstaande het donkere van den nacht en het slechte weder, zoowel door de onder mijne bevelen dienende officieren als verdere ekwipaadje van de Celebes, bij deze nachtelijke gelegeheid, de gegeven bevelen met det meesten ijver en naauwgezetheid zijn opgevolgd en ten uitvoer gebragt. Allen wedijverden, daar waar zij stonden, om hunnen pligt te doen en zich te onderscheiden. De machinekamer zij vooral ook mijn dank toegebragt; de gegeven bevelen werden daar bijna gelijktijdig met de waarschuwing er toe, ten uitvoer gebragt.

Den 13den gingen de geëmbarkeerde troepen in schafting aan den wal over. Dien dag kwamen de nog overgebleven mantries, kooplieden en notabelen van Sintang, die niet gevlugt of met den vijand afgetrokken waren, bij den luitenant kolonel, wd. resident, hunne opwachting maken. Daar de pannumbahan, die de handelingen zijner ooms niet had kunnen tegengaan, ook gevlugt was, werd er gedurende zijne absentie een tijdelijk bestuur aangesteld, en aan den kleinen man de verzekering gegeven, dat het gouvernement hem niet voor het wangedrag zijner vorsten zoude doen boeten.

De pannumbahan werd door afgevaardigden verzocht weder in zijn rijk terug te keeren.

In den namiddag van dien dag deden al de gewapende sloepen van de Celebes eene militaire verkenning op de rivier. Het gedeelte van de huizen, dat den vorigen avond door den harden regen niet geheel afgebrand was, werd op nieuw aangestoken. Twee ijzeren kanons, te slecht om mede te nemen, werden in de rivier geworpen. De luitenant-kolonel *Croese* en ik verzelden dezen togt.

Van de kruisboot No. 28, juragan *Norilla*, die in den morgen van den 12den zulke goede diensten bewezen had, was een sampang met 7 man, in den nacht van den aanval op patrouille gezonden, vermist; weldra kregen wij de treurige tijding, dat vier van de opvarenden door den vijand genomen en van kant gemaakt waren, en de drie overigen zich door de vlugt hadden gered.

Twee hunner lijken, waarvan een zonder hoofd, kwamen voorbij drijven, werden opgevischt en ter aarde besteld.

Vooreerst geen aanval meer te vreezen zijnde, embarkeerden den 17den November een sergeant met 35 Inlandsche soldaden en stoomde de *Celebes* naar Salembauw. Te Souhoet en Silat werd geankerd.

De komst van den stoomer boezemde langs den geheelen weg den goedgezinden vertrouwen en den kwaadgezinden schrik en vrees in. Pangeran *Mahomet* van Salembauw bood aan, om met zijne dajaks tegen de oproerige vorsten van Sintang te velde te trekken; deze uitnoodiging werd door den luit. kolonel *Croese* voor het oogenblik van de hand gewezen.

Om echter aan de inwoners van Sintang zijne goede verstandhouding met het gouvernement te doen uitkomen, werden twee vorstelijke hoofden en 37 zijner dajak met de *Celebes* naar Sintang medegenomen, en in het fort gehuisvest.

Den 21sten kwam de *Celebes* te Sintang terug.

De pannumbahan was inmiddels ook teruggekomen. Den volgenden dag kwam hij zijne opwachting bij den overste *Croese* maken.

De oproerige pangerangs hadden in dien tijd de wijk naar de boven Melawie genomen, de meeste dajaks hadden hen verlaten, hun grootste aanhang was verbroken.

Te Sintang werden aan het fort en de kruisboot afgegeven een mortier van 13 duim met toebehooren, 32 granaten à 13 duim, 50 handgranaten à 7 duim, 20 kartetsen à 6 pd., en 60 kartetsen à 1 pd.

Den 25sten November werd de terugreis naar Pontianak begonnen.

Bantam. — Ten gevolge van de, van af den 22sten tot den 27sten November, bijna zonder ophouden gevallen zware regens, hebben de rivieren in deze residentie zoodanige hoogte bereikt, als sedert het jaar 1846 niet meer was waargenomen. Belangrijke schade is daardoor aan de waterwerken, bruggen en wegen aangerigt. De groote weg langs het strand, in de districten Anjer en Tjiringien, alwaar de sterk gezwollen rivieren door hoog zeegetij in hare uitwatering werden verhinderd, heeft weder, even als in het laatst van het vorige jaar, het meest geleden. Al de bruggen van Anjer tot Passawran, waaronder ook de onlangs nieuw gelegde brug bij Passang Tenang, zijn weggeslagen.

De aarden dam in de Tjikoning, waardoor het water in de leiding tot de hoofdplaats Anjer, ten dienste van het fort en de aldaar ter reede komende schepen wordt gevoerd, is vernield en de leiding daardoor geheel verstopt.

Een onlangs voltooide groote aarden dam in de rivier Tjikoeloer en eene houten brug over de Bantam rivier nabij het militair hospitaal te Serang, zijn weggeslagen, waardoor de gemeenschap met de omliggende kampongs zeer werd belemmerd.

De lang aanhoudende bandjers in de rivier Tjioedjoeng hebben de gemeenschap langs den grooten postweg nabij Onderandir, eenige dagen achtereen voor rijtuigen gestremd. De brieven-postdienst is echter gaande kunnen worden gehouden. Eene groote doorbraak in den dijk bij Onderandir zette een gedeelte van de aldaar reeds met bibiet beplante velden onder water.

Verlies van menschenlevens en van vee heeft bij deze overstroomingen geen plaats gevonden.

Door het bestuur waren bereids de noodige maatregelen tot herstelling van een en ander genomen.

Bagelen. Door de in den laatsten tijd herhaaldelijk gevallen zware regens en daardoor ontstane overstroomingen, werden hier weder de volgende verwoestingen aangerigt.

Van den ringmuur aan de regentswoningen te Poerworedjo, vroeger reeds eenigzins beschadigd, stortte een gedeelte van 84 voeten lang en 8 voeten hoog in.

In het district Loano is op den grooten weg naar de residentie Kadoe, van het bergje Geger Mindjangan, ter lengte van 60 en breedte van 12 voeten aarde nedergestort, waardoor de daar langs loopende waterleiding is verstopt en beschadigd.

De nieuwe indigo aanplantingen hebben op sommige plaatsen veel geleden, vooral in het district Sokka, alwaar 80 bouws als uitgestorven worden opgegeven. De overige schade aan aanplantingen kon men nog niet opgeven, omdat de bandjers in de rivieren Kedong Bener en Kedong Tawon nog steeds voortduurden.

De steenen brug of duiker op den grooten weg nabij de dessa Tersobo, district Premboon, is gedeeltelijk door het water ingestort. De passage werd hierdoor echter niet gestremd.

Door het water, hetwelk de buiten hare oevers getreden rivier Gebang over de sawa's had uitgestort, werd een gat in den grooten weg geslagen van 60 voeten breed en 20 voeten diep. Door middel van een vlot bleef de passage voor voertuigen open. Volgens de inlandsche hoofden heeft het water in sommige rivieren, in de 15 laatste jaren, nimmer zulk eene hoogte bereikt.

Kedirie. Ook hier hebben de aanhoudende regens min of meer belangrijke schade toegebragt aan dammen, waterleidingen, bruggen en wegen. Onder anderen is door overstrooming van het riviertje Plamessan, meer dan de helft van den grooten rijweg, tusschen de regentschappen Ngrowo en Trengalek, over eene lengte van p. m. 70 roeden weggeslagen.

Maatregelen worden genomen om deze schade te herstellen.

~~In de korte Kedirie vertoonden zich, in den~~ nacht van den 27sten op den 28sten November, op twee verschillende wegen, twee tijgers, een groote en een kleine; de groote werd door ongeveer 80 man afgemaakt; bij welke gelegenheid een inlander is gedood en twee zijn gekwetst. Den kleinen tijger, die zich op het erf van een Europeesch ingezeten vertoond had, had men nog niet kunnen vangen.

(*Jav. Cour.*)

Soerabaija, 10 Dec. Maandag jl. zijn alhier gevankelijk van Batavia aangebragt 19 volgelingen van de muiteling uit de Lampongs, Radhen Intan, om, met de eerste gelegenheid, te worden getransporteerd naar Celebes, Amboina en Banda, als zijnde de plaatsen, waar zij hunnen straftijd van bannissement en dwangarbeid, hun bij vonnis opgelegd, moeten ondergaan. Vier hunner, waaronder Radhen Mangkoe Negara, zijn te Batavia in de gevangenis reeds overleden.

— In den nacht van Maandag 1 December, is, in het district Jengollo No. 2, een petinggi of kampongshoofd, terwijl hij zich te paard naar Sinkel begaf, door een onbekend persoon overvallen en met een lans doorstoken geworden. Men vermeent den dader op het spoor te zijn.

— Nabij de fabriek Boedoeran, district Jengollo No. 1, is het lijk gevonden van een' vermoorden Inlander; de romp lag in het water, terwijl men het hoofd, dat daarvan was afgesneden, op den weg vond.

(*S. N. en A. Blad.*)

Soerabaija, 11 Dec. Men berigt ons van Madura, dat, den 23sten November jl., nabij Poelo Kambing, twee praauwen Paduang door kustroovers zijn overvallen en beroofd geworden.

(*Oostpost.*)

ENGELAND.

Londen, 18 Sept. Z. K. H. de Prins van Oranje is ll. Maandag op het paleis van Balmoral aangekomen; de generaal-majoor C. Grey had den Prins in een van Hr. Ms. rijtuigen van Ballater afgehaald. In den loop van den dag, had de Prins eene wandeling gedaan in gezelschap van H. M., Prins Albert en eenige hunner kinderen. Ook Prins Eduard van Saksen-Weimar heeft een bezoek bij de Koningin afgelegd. Deze vorstelijke personen hebben bij H. M. het middagmaal gebruikt.

— Nademaal vele militairen de hun geschonken Krim-medalje hebben verloren, (?) zoo is, van wege het departement van oorlog eene belooning uitgeloofd aan diegenen, die dezelven mogten terug brengen.

Londen, 19 Sept. Uit pas gedrukte parlementaire stukken blijkt, dat de uitgaven, veroorzaakt door het benoemen van verschillende commissien van onderzoek sedert het jaar 1830, eene som hebben bedragen van 768,000 £.

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag 17 December 1856, No. 101.

— Het is onzen bekwamen policieagent Daniel Forrester gelukt, eergisteren een zekeren Guerin, die betrokken is in den diefstal der actien van den Franschen Noorderspoorweg, in handen te krijgen. Voor den lord majoor gebragt, die de policie-regtbank van Mansionhouse presideerde, en hem gevraagd zijnde, of hij daar liever wilde staan, dan wel naar Frankrijk wenschte gezonden te worden, en dit laatste door hem gekozen zijnde, werd hij, onder geleide van den Hr. Forrester, gisteren naar Parijs opgezonden. Een lid der firma Rothschild herkende hem oogenblikkelijk. Daar men meent te weten, dat twee andere medepligtigen van Guerin naar New-York zijn ontsnapt, heeft de regtbank van Mansionhouse twee policieagenten, van de noodige volmagt voorzien, naar Amerika gezonden. De *Times* verzekert, dat gisteren nog een der dieven is gearresteerd geworden.

Londen, 22 Sept. Op alle punten der hoofdstad, vooral in de nabijheid van Victoria park, hebben zich gisteren buitengewoon vele openlucht prekers vertoond, die massa's hoorders en zakkenrollers lokten.

Londen, 21 Sept. De *Northern Times* berigt »dat de hertogin-weduwe van Argyle, die onlangs van de dwalingen van het protestantismus afzag, jl. Zaturdag ochtend ten zeven ure, het heilige sacrament der bevestiging in de hoofdkerk St. Andries te Glasgow ontving. Zij woonde daarna de mis en het heilige avondmaal bij, dat bediend werd door den bisschop Murdoch." Dit berigt bevestigt de voor eenige weken gemelde omstandigheid, dat eene derde schotsche hertogin roomsch geworden was, en dat haar naam spoedig openbaar zou worden. De tegenwoordige hertog van Argyle (de zoon) is postmeester-generaal van Engeland. Het geslacht staat aan het hoofd van den schotschen adel.

BELGIE.

Antwerpen, 8 Sept. Gisteren avond kregen twee personen lust, elkander een duchtig pak slagen toe te deelen en trokken in de Doorniksche straat hunne bovenkleederen uit. Zij vertrouwden hunne jassen toe aan een voorbijganger, die was blijven stilstaan, om dat tooneel eener worsteling naar alle regels aan te zien, en daar er geen schim zelfs van een policie-agent in den omtrek te zien was, gingen zij naar hartelust te werk. Eindelijk kwam er toch een oogenblik, waarin zij vermeenden dat het genoeg was. Dadelijk hield de strijd op en beide zochten naar hem, aan wien zij hunne kleeding hadden toevertrouwd, doch te vergeefs, hij was verdwenen, met hem hunne jassen, en de boksers waren verpligt in hunne hemdsmouwen huiswaarts te keeren.

— Zekere B... van Dermonde, zou op Vrijdag den 9 September, na 5 jaren bij het leger gediend te hebben, voor de eerste maal in zijn geboortestad terugkomen. Zijn oude vader, in het oudemannenhuis opgenomen, vernam die tijding met vreugdetranen. Hij wilde zijn zoon te gemoet gaan, dan nauwelijks was hij op straat of zijne krachten begaven hem, hij struikelde en zijne armen uitstrekkende als of hij zijn zoon omhelsde, zeeg hij neer onder den uitroep: *Mijn zoon! mijn kind!*

Toen men hem ophief, was hij een lijk. De grijsaard was onder zijn gevoel bezweken: blijdschap had hem gedood.

FRANKRIJK.

Parijs, 17 Sept. In de voorstad Saint-Antoine vielen dezer dagen ongeregeldheden voor. De eigenaar van een, door ongeveer zestig gezinnen bewoond, blok arbeiderswoningen had de huur willen verhoogen. De huurders daarover vertoornd, begaven zich naar de woning van den huisheer, drongen daar binnen en dreigden geweld te zullen plegen, indien de huurprijs niet onveranderd bleef. Politie-agenten en soldaten moesten ontboden worden om den huisheer te beschermen. Eenige der onruststokers werden gevat.

Parijs, 22 Sept. Sedert de wisselaars hebben aangekondigd, dat zij eene premie van 10 en zelfs van 12 francs geven voor elke som van duizend francs in zilver, die hun zou worden geleverd, worden de vijffrancsstukken en het ander zilvergeld meer en meer schaarsch. Bijna al de wisselaars koopen het zilvergeld op voor rekening van de Wed. Lyon-Alemand & Zoon, rue Neuve Montmorency No. 13, welke firma dagelijks aanzienlijke hoeveelheden van dit metaal naar Nederland afzendt. In de jongst verloopen drie maanden heeft dat huis dagelijks 800.000 fr. naar het buitenland afgezonden en sedert 15 Sept. is het bedrag der dagelijksche verzendingen een millioen.

— Het tabaksverbruik in Frankrij heeft zoo toegenomen, dat de te Parijs en in tien andere steden bestaande fabrieken niet toereikend zijn en de staat verscheidene nieuwe, o. a. te Chateauroux, zal oprigten. De kosten van zulk eene fabriek bedragen 5 à 600,000 fr., doch zij levert 1½ tot 2 millioen fr. 's jaars op. In de fabriek te Parijs worden 2500 personen met sigarenmaken bezig gehouden.

Parijs, 23 Sept. Men zal zich herinneren, hoeveel men de circulaire van den bischop van Atrecht tegen goddelooze Katholieke inrigtingen van onderwijs, die hunne Protestansche leerlingen deel lieten nemen aan het godsdienstig onderwijs volgens hunne leer, in plaats van hen te laten deelen aan het Katholiek onderwijs, heeft te weeg gebragt. De familien van de bedoelde leerlingen hebben aanstoot aan deze circulaire genomen en zich gerigt tot het burgerlijk gezag, hetwelk de toezegging heeft gedaan, dat de vrijheid van geweten gehandhaafd en geëerbiedigd zoude worden. De bisschop van Atrecht heeft echter op nieuw een herderlijken brief uitgevaardigd, waarin hij het betreurt, dat zijne circulaire openbaar is gemaakt. Men vraagt niet zonder reden, waarom de bisschop van Atrecht deze openbaarmaking betreurt, indien zijne circulaire regtvaardig was.

DUITSCHLAND.

Berlijn, 16 Sept. In de hooge staatkundige kringen wordt thans ten stelligste verzekerd, dat Techen zich schuldig heeft gemaakt aan de ontvreemding van een brief, afkomstig van den graaf v. Munster, in der tijd Pruissisch militaire commissaris te Petersburg. De brief, welke aan eenen buitenlandschen gezant is medegedeeld, hield in, dat het een geluk was, dat de geallieerden in 1854 onbekend waren gebleven met de zeer gebrekkige werken der zeevestingen, aangelegd voor de verdediging van Finland, want dat Rusland zoo weinig was voorbereid tot den oorlog, dat de meeste dezer vestingen waren gebleven in den toestand, waarin zij in 1810 zijn gevonden. De graaf v. Munster had daarbij gevoegd, dat men in dien toestand gelukkig eenige verbetering had kunnen brengen. Het schijnt, dat deze inlichtingen aanleiding hebben gegeven tot den aanval op Sweaborg en verder, dat zij den aanval op de Malakoff zeer hebben verhaast, vooral nadat men, langs denzelfden weg, nog had vernomen, dat Sebastopol dagelijks minder houdbaar werd en weldra zou moeten bukken.

— Men verneemt, dat de dagbladen uitgenoodigd zijn, om niet te melden, dat de Fransche regering de depêches van Techen heeft gekocht. De reden hiervan is reeds vroeger medegedeeld, namelijk men vreesde voor openbare kennismaking van sommige op deze zaak betrekking hebbende bijzonderheden in het Fransche regeringsblad.

— Onlangs vermeldde men een 109jarigen Israëlischen slagter, als den oudsten man in Hongarije. Uit Groswardein schrijft men van eene vrouw, die een nog hooger leeftijd bereikt heeft. In een eenzaam huis namelijk leeft aldaar eene Walachin, die reeds haar 122ste jaar achter den rug heeft, gezond en wel is en nog zelve haar eenvoudig maal gereed maakt, meestal uit groenten bestaande. Haar ligchaam is, wel is waar, dor als eene mummie, maar hare oogen zijn nog levendig en hare tanden niet het minst beschadigd.

Weenen, 18 Sept. Onze drukpers houdt zich sedert eenigen tijd ijverig bezig met de vraag, welke rol Oostenrijk geroepen zoude zijn te vervullen als zeemogendheid in de Adriatische en zelfs in de Middellandsche Zee. De *Triëster Zeitung* bevat eene reeks artikelen, die de strekking hebben, om de beschavende roeping te doen uitkomen, welke voor Oostenrijk zoude weggelegd zijn in de oostelijke streken van het Middellandsch bassin, in Albanie, in Griekenland, op Candie, in den Libanon en in de Golf van Tripoli. Men maakt evenwel de opmerking, dat deze voorstelling wel wat hoog gestemd is en dat Engeland waarschijnlijk in den weg zoude treden, zoo Oostenrijk zich veroorloofde, dit programma uit te voeren.

DENEMARKEN.

Overal tracht men de reizen over zee te verkorten. Een nieuw voorbeeld daarvoor wordt door eene Engelsche maatschappij, te Londen gevestigd, gegeven, daar zij heeft aangenomen een kanaal te graven, dat de golf van Lüwsjord (Jutland) met de Noordzee vereenigen zal en een linie stoomschepen in werking te brengen, die, uitgaande van Hull, (Engeland) door het nieuwe kanaal en de Lüwsjard, tot Kopenhagen varen en Aalborg. Gothenburg en verscheidene andere havens aandoen zullen. Men berigt, dat met het graven van het nieuwe kanaal reeds begonnen is.

— Men schrijft van Kopenhagen, 13 September.

Op dit oogenblik heeft er alhier een geregtelijk onderzoek plaats, omtrent eene zaak van bedrog, afzetterijen en omkoopingen, op eene groote schaal gepleegd, ten nadeele der vivers en kleedingmagazijnen van het leger. Meer dan zestig personen zijn in die zaak betrokken en daaronder hooge burgerlijke en militaire beambten, alsmede de hoofden van eenige handelshuizen, die men tot dus verre als zeer eerbiedwaardig had aangezien.

De misdrijven, waarvan hier sprake is, bestaan reeds lang en klimmen tot 10 jaren geleden op. Om een denkbeeld te doen vormen van de belangrijke schade, daardoor het militair beheer toegebragt, zij het genoeg een enkel voorbeeld aan te halen. Onlangs bood een koopman aan dat bestuur eene groote hoeveelheid levensmiddelen te koop, tegen zeven stuivers het pond. Het leger had ze noodig, doch dat beheer weigerde dat aanbod aan te nemen, terwijl het op denzelfden dag met een anderen koopman eene overeenkomst aanging over de levering van hetzelfde onderwerp, tegen veertien stuivers het pond, dat wil zeggen, tegen het dubbele van den prijs, waarvoor het zich die levensmiddelen had kunnen aanschaffen. Nader is gebleken, dat de laatstvermelde koopman, die koopwaar van den eersten tegen zeven stuivers het pond heeft gekocht en het voordeel, of liever de opbrengst van dat bedrog, tusschen den leverancier en zekere beambten verdeeld is geworden.

Men wil dat door dergelijke handelingen den Staat eene som van 600,000 rijksdaalders ontstolen is.

NOORWEGEN.

De dagbladen van Christiania berigten, dat de driemaster *Jisbjoernen* (Witte Beer), van de zeerobbenvangst terugkeerende, in het gezigt der Schotsche kust, geheel door het vuur verteerd is. De 27 manschappen der ekwipagie zijn allen daarbij omgekomen. De reeds onder zeil verkochte lading had eene waarde van ruim ƒ 40,000.

RUSLAND.

Men schrijft van de Pruissisch-Russische grenzen aan de *Börsenhalle* van Hamburg:

Het manifest, door den keizer ter gelegenheid zijner krooning uitgevaardigd, moest, naar het schijnt, de volgende beschikking inhouden:

»Alle kinderen van lijfeigenen, na den krooningsdag geboren, zullen in den vervolge niet meer als lijfeigenen beschouwd worden."

Dan, men heeft hiervan afgezien, ten gevolge van een voorval te St. Petersburg, dat aanleiding gegeven heeft tot een dertigtal in hechtenis nemingen onder de adelijken. De omstandigheden zijn echter tot dus verre onbekend.

Moskou, 14 Sept. Vijf jonge Engelschen van Londen overgekomen, om het krooningsfeest des keizers bij te wonen, hadden hemel en aarde bewogen, ten einde er in te slagen zich toegangsbilletten in den kathedraal te verschaffen, alwaar de plegtigheid zoude plaats grijpen. Bijna wanhopig vervoegde zich een hunner, uitgaande van de algemeen aangenome overtuiging, dat een gouden sleutel alle deuren opent, tot een der tot die hoofdkerk behoorende monnikken en beloofde eene som van 3000 zilveren roebels ten behoeve der armen, indien hij hun vijf plaatsen, al ware het ook slechts in den donkersten hoek van het gebouw, konde bezorgen.

Dat voorstel aangenomen en het geld geteld en in de kist geborgen zijnde, werden onze vijf Engelschen, des morgens ten 4 ure, in een hoek verscholen, van waar zij alles zien konden, zonder gezien te kunnen worden. Maar, helaas! zij rekenden buiten den waard. Des morgens ten 7 ure deed een troep politiedienaren, belast met het onderzoek der kerk en het maken van ruim baan, een inval in den kathedraal. Onze vijf liefhebbers werden ontdekt en zij mogten pruttelen, dreigen, zich zelfs verzetten, zoo veel zij wilden, toch moesten zij voor de overmagt wijken en hun hoek verlaten. Naar men zegt, weigeren de monnikken het in naam der armen ontvangen geld terug te geven en zij gronden die weigering op de omstandigheid, dat zij van hunne zijde aan hunne belofte voldaan en de vijf verzochte plaatsen verschaft hebben. De vraag is echter of zij het regt hadden over die plaatsen te beschikken.

SPANJE.

Madrid, 15 Sept. In de provincie Burgos is eene kleine bende van 8 a 10 oproerlingen verschenen. Zij geven zich het aanzien van Carlisten. Men zal zich spoedig van haar meester maken. De kapitein generaal heeft een bando uitgevaardigd, waarbij verklaard wordt, dat al de individuën, die met de wapens in de hand bij deze bende, welke onder aanvoering staat van den beruchten Villalain, mogten gevat worden, zullen worden gefusilleerd.

Overigens heerscht in Spanje algemeen rust en nemen de openbare werken eene groote vlugt.

— Het *interdict*, waardoor de naar Carthagena gezonden bisschop van Barcelona was getroffen, is opgeheven. — Naar men met zekerheid verneemt, heeft de koningin aan O'Donnell haar stellig verlangen kenbaar gemaakt, dat de nieuwe Cortes maatregelen moeten nemen, om de uitwerkselen der wet op den verkoop der kerkelijke goederen minder drukkend te maken.

— Wij melden het ontslag van den minister van financien Cantero en zijne vervanging door den heer Salaverria. Met betrekking tot de feiten die vooraf zijn gegaan, ontleenen wij aan het *Journal des Débats* het volgende:

»De heer Cantero zou aan de koningin het voorstel hebben gedaan een wetsontwerp te teekenen, waarbij een aanzienlijke som wordt aangewezen, ten behoeve van den bouw of onderhoud der kerken, kloosters enz., welke som zou worden gevonden uit de opbrengst van den verkoop der geestelijke goederen. De koningin, die dadelijk den strik zag, dien men haar spande, weigerde te teekenen. Rios Rosas, op dat oogenblik niet in den ministerraad tegenwoordig, werd ontboden en kwam. Een levendige woordenwisseling werd gevoerd; doch de koningin legde zoo veel standvastigheid aan den dag en handelde met zoo veel verstand, dat zij er in slaagde Cantero zijn wetsontwerp te doen intrekken en maarschalk O'Donnell, die reeds van demissie sprak, te bedwingen. Tot Cantero zeide Isabella II: »Ik verzoek den heer Cantero zijn ontwerp te willen intrekken; hij zal wel middel vinden zich zonder dat te helpen. Is het eene opoffering, dan vraag ik ze van zijne vaderlandsliefde en van zijne gehechtheid aan mijn persoon; ik hoop dat hij mijne bede niet zal weigeren." Zich toen tot O'Donnell wendende, deed de koningin hem opmerken, dat er geen ernstige grond voorhanden was om van ontslag te spreken, en dat zij, wat haar betreft, zeer vast besloten was geen afstand te doen van de uitstekende diensten van een der eerste legerhoofden en die haar dagelijks nieuwe blijken van zijne gehechtheid en van zijnen ijver geeft. »Ik wil niet dat wij het voorwerp van bespotting van Europa worden." dus eindigde de koningin; »en ongetwijfeld zullen wij dit worden, indien men ons, na zes weken in goede en nuttige werken te hebben doorgebragt, na dingen te hebben gedaan, die den naam van groot verdienen, thans reeds van elkander ziet scheiden, omdat wij het niet eens zijn over een punt, dat zelfs niet eens van ondergeschikt belang is." Isabella II verzocht daarop den heer Cantero, haar een ander middel voor te stellen, om te voorzien in de uitgaven, die het herstel der kerk vordert, en voegde er bij: »De heer Cantero behoort te weten, en al mijne ministers weten het, dat ik mij hoogst gelukkig gevoel telkens, wanneer wij eenstemmig denken en handelen, en dat ik innig leed heb, wanneer het soms gebeurt, dat ik niet met hunne zienswijze overeenstem." O'Donnell hield desniettemin op zijn ontslag aan; de koningin harer zijds weigerde hem ontslag te geven en ten slotte verklaarde O'Donnell aan het bewind te zullen blijven. Cantero trok toen zijn ontwerp in.

Wat echter later gebeurd is en Canteros ontslag ten gevolge heeft gehad is nog onbekend.

— Den 9den Sept. heeft tusschen de bezetting van Melilla en de Moren een hevig gevecht plaats gehad. De laatsten leden aanzienlijke verliezen; aan de Spaansche zijde sneuvelden 19 personen en werden er 70 buiten gevecht gesteld.

— Op den spoorweg van Albacete is eene diligence van Sevilie komende en die op een wagon was geplaatst, met de meeste der zich daarin bevindende reizigers verbrijzeld. De oorzaak van het ongeluk is niet bekend. Er is een onderzoek ingesteld.

— Den 16 Sept. is te Madrid eene zamenzwering ontdekt, ten doel hebbende, een carlistische bende te vormen in het gebergte van Toledo. Den 17 zouden de zaamgezworenen naar de afgesproken plaats van bijeenkomst vertrekken, doch de policie vatte een zoogenaamden brigadier en een commandant, die tot aanvoerders moesten dienen, en twaalf personen die zich hadden laten medeslepen. Het is niet bekend of dat dwaze complot op andere punten vertakkingen had. De in hechtenis genomen personen zijn ter beschikking van den krijgsraad gesteld.

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen	Gezagvoerder	Van	Datum.	Naar
Decemb.	12	Engelsch	Great Britain	Wilson	Hongkong	30 Nov.	Melbourn.
»	13	»	Cressida.	A. Rikchen	Manilla	1 Dec.	Cork.
»	—	»	Ferozepore	Wilton	»	2 »	Londen.
»	—	Amerikaansch.	Palawan	Graham	»	1 »	New-York.
»	—	Spaansch	Serafina.	Javier A. Galdez.	»	1 »	Coruna.
»	—	Amerikaansch.	Kit Carson.	S. Crowell	Batavia.	11 »	Bremen.
»	14	»	Bomta	F. Hatch	Shanghai	29 Nov.	Londen.
»	—	Spaansch	Angelita.	A. Awiaga	Manilla	1 Dec.	Cadix.
»	—	Nederlandsch	Deggersbank	A. G. Achenbach.	Macao	30 Nov.	Havana.

Aangekomen Schepen te Batavia.

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van	Datum.	Agenten.
Decemb.	13	Nederlandsch	schip	Commisaris des Konings v. d. Heim	A. Hoogenstraten	Rotterdam.	5 Sept.	Landberg Bezoet de Bie & co.
»	—	Nederl Indisch	bark	Balhoer	Moh. Seman	Riouw	6 Dec.	D. N Buys en co.
»	—	» »	»	Elmashoor	Said bin Segaf.	Cheribon.		B. J Jacobs.
»	14	» »	brik	Pasekan	Lim Ketjiang	Pecalongan	1 Dec.	Gezagvoerder.
»	15	Nederlandsch	schip	Onderneming	J. E. Verhulst.	Middelburg.	23 Julij.	Haager en Schuurman.
»	—	Nederl.Indisch	bark	Jadul Barie	Said Segaf	Indramayoe	18 Nov.	B J Jacobs
»	—	Nederlandsch	schip	Goede Verwachiing		Bantam		Paine, Stricker en co.
»	16	»	»	Elisabeth Antonia	Jansen	Amsterdam		Haager en Schuurman.
»	—	Amerikaansch	bark	Rocket		China		Paine, Stricker en co.

Vertrokken Schepen van Batavia.

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Dec.	14	Nederl.Indisch	stoomb	Palembang	Rooseboom	Soerabaya.
»	—	Zweed.	schip	Anna Carlotta	E. J. Brogren	Nederland.
»	15	Nederlandsch	»	Europa	H. Poort.	Indramayoe.
»	—	Engelsch	fregat	Sea Bird	J. Stephenson	Cowes via Samarang.
»	—	Z. M.	stoome.	Amsterdam	kapt. luit. t/z. A. A. de Vries.	Koerst om de West.
»	16	Nederlandsch	schip	Johannes Anthonius.	W. van Hees	Nederland.
»	—	»	»	Batavier	H. D. van Wyk	Tagal.
»	—	Engelsch	bark	Pioneer	Ingleton	Singapore.
»	—	Nederl.Indisch	brik	Tartar	Tan Ingok	Pecalongan.
»	—	»	stoomb	Langan Lamongan.	T. Deighton.	Samarang.
»	17	»	bark	Balhoer	Moh. Seman.	Banjermassing.

In lading liggende Schepen te Batavia.

Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	bark	Vier Gebroeders *	C. Vonck	Kaap de Goede Hoop.	B. Kopersmit en co.
»	»	Doelwyk *	Swart	Rotterdam	»
»	»	Johannes Marinus	Verburg.		»
»	»	A R. Falck	Duivenboden	Samarang en Soerabaya	»
»	schip	Agneta *	Crap Hellingman.		»
»	bark	Clio *	Wynmalen	Amsterdam	Haager en Schuurman.
»	fregat	Elizabeth Antonia *.	Jansen		»
»	bark	Christina Agatha.	W. L. Esink	Amsterdam	Maclaine, Watson en co.
»	schip	Het Zeepaard *	J. Giltjes	ter bevrachting.	»
»	»	Johanna en Geertruida *	P. Flens.	Soerabaya	»
»	bark	Zeenstroom	Van Streyen		Tiedeman en van der Burg.
»	bark	Jacobus	J. J. van Leon		»
»	3 mast schoen.	Valparaiso	E. J. Kok		»
»	schip	India *	d'Arnaud Gerkens.	Rotterdam	Reynst en Vinju.
»	4 mast schoener	Argo *.	A. Weber	Rotterdam.	»
»	bark	Hollands Trouw *	N. K. Keuker.	Nederland	Landberg, Bezoet de Bie & co.
»	»	Hendrina *	C. M. Pompe.		»
Nederl.Indisch	bark	Fathool Yoesoer *	Sech Baezeer.	Soerabaya	D. N. Buys en co.
» »	»	Faidool Rachman. *	Said Segaf	Soerabaya	»
» »	schoen.	Argo.	G. Pohlman	» via Tegal	»
» »	brik	l'Esperance	J. Huwart	»	»
» »	bark	Almansoor *	Said Alie bin Djen	Pamanoekan	»
» »	»	Kalimantan *	Goestie Tassim	Banjermassing.	»
» »	»	Pogoan Zephyr *	Ong Kimling		»
» »	schoen.	Sumatra *.	Moch. Arsat.	Banjermassing.	»
» »	brik	Cheribon Packet.*	Massingham	Cheribon Tegal.	»
» »	bark	Faidool Karim *.	Said Hariman	Cheribon	B. J. Jacobs.
» »	»	Lachmadie *	Sech bin Sahak		»
» »	schoen.	El Yeser	Said bin Aboebakar	Samarang.	»
» »	bark	Elmashoor *	Said bin Segaf.		»
» »	»	Jadol Barie *	Said Segaf		»
« »	»	Marianne Antoinette *	Lebert	Samarang.	B. Kopersmit en co.
» »	»	Naga Laut *	Wentholt.	»	»
» »	»	Ellen *	J. Winter	»	»
Engelsch	bark	Aerolite *	Alleyne *	Nederland	K. Moormann en co.
»	»	Rockcliff *	Smith	»	»
Amerikaansch	bark	Mary Parker *	Barnard.		Paine, Stricker en co.
Zweedsch	»	Balder *	Wickstrom.	Nederland	Meppendorff, Wilmans en co.
»	»	Aurora *	Holuegreen.	Nederland	»
»	»	Balder *	Robinson	Holland	Busing, Schröder en co.
»	brik	Maria Charlotta *	Smit.	Stokholm	G. Suermondt en co.
Deensch	»	Baldur *	Thuroe		C. Bahre. en G. Kinder.
Fransch	bark	Utile *	Bossy	Nantes via Padang.	G Suermondt en co.
Hamburgsch	brik	Ora *	Fabricius		Gasper en co.

De Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *

Aangekomen schepen te *Samarang*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Dec.	4	Ned.	bark Julie Claire	van Oosteroom	Batavia.
»	—	»	» Java's Welvaren	C. de Veer	»
»	—	N. I.	» Fatahool Mobarak	Mohamat Said	»
»	—	»	schoener Mastora	» Amin	Banjermass.
»	—	»	st. Koningin der Nederland.	J. Prins	Soerabaya.
»	5	»	stooms Palembang	H. J. Roseboom	Batavia.
»	—	»	bark Sayang Maskoor	Mohamat Alie	Banjermass.
»	6	»	» Oen Goan	Ko Tiong	Amoy.
»	7	»	stooms. Langen Lamongan	T. Deigthon	Batavia.
»	8	»	bark Soetan Iskander	R. Zoutman	Padang.
»	9	Ned	schip Generaal v. den Bosch	F. Parlevliet	Batavia.
»	—	»	» Elisabeth	F. H. Klok	»
»	10	»	bark Nieuw Lekkeland	M. B. Hoffman	Pecalongan.
»	—	N. I.	schoener Bientang Toedjoe	J. W. Steevensz	Riouw.

Vertrokken Schepen van *Samarang*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Dec.	6	N. I.	bark Zein	Sech Hoesin	Cheribon.
»	—	»	st. Koningin der Nederland.	J. Prins	Batavia.
»	7	»	bark Cornia	Kamalodin	Banjermass
»	—	»	schoener Hap Eng	Tan Kio	Singapore.
»	10	»	stooms. Langen Lamongan	T. Deighton	Batavia.
»	11	Ned.	bark Java's Welvaren	C. de Veer	Soerabaya.

In lading liggende Schepen te *Samarang*.

Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederl Indisch	bark	Bientang Anam	S. van Hulstyn	Singapore	Gezagvoerder.
» »	»	Pilades	C. Wenke	China	»
» »	schip	Sara Eleonora	D. Schuymer	Batavia	Dorrepaal en co.
» »	bark	Kiem Tianhoat	Gooi Binkiat	Banjermassing	Gezagvoerder.
Nederlandsch	schip	Princes Amalia	W. L. v. Rhijn van Alkemade	Nederland	Dorrepaal en co.
»	bark	Louisa	P. F. Antusch	»	Mac Neill en co.
Nederl Indisch	bark	Emilie	J. B. Perry		Gezagvoerder.
Nederlandsch	»	Maria Elise	M. van der Putte	Nederland	C. Demnitz en co.
Fransch	schip	Prophète	L. Geuring.	Bordeaux	van den Broek en Veeckens.
Nederlandsch	bark	Julie Claire	van Oosteroom	Nederland	Dorrepaal en co.
Nederl Indisch	»	Hamadanie	H. F. Mackensie	Makassar	Oliphant en co.
» »	schoen.	Mastora	Mohamat Amin	Bandjermassing	Gezagvoerder.
» »	bark	Fatahool Moobarak	» Said	»	»
» »	»	Sayan Maskoer	» Alie		»
» »	»	Oen Goan	Ko Tiong		»
» »	»	Soetan Iskander	R Zoutman	Padang	»
Nederlandsch	schip	Generaal van den Bosch	F. Parlevliet Jnz	Nederland	Dorrepaal en co.
»	»	Elisabeth	H F Klok	» via Soerabaya	J G Thooft.
»	bark	Nieuw Lekkerland	M. B. Hoffman	»	B. Kopersmit en co.
Nederl.Indisch	schoen.	Bientang Toedjoe	J. W. Steevensz		Gezagvoerder.

In lading liggende Schepen te *Soerabaya*.

Vlag.		Namen der Schepen	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	schip	Gezina	Burggraaff	Nederland	Schimmelpenninck & Co.
»	schoen.	Almashoor	Oewak Mohamat	Sumanap	Gezagvoerder.
» »	bark	Said Mashoor	Hadjie Ismail	Banjermassing	»

Aangekomen schepen te *Soerabaya*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Dec.	5	Z. M.	stooms. Suriname	lt. t/z. de Jonge.	om de [illegible]
»	6	Ned.	bark Constantia	E. Vonck	Batavia.
»	7	N. I.	stooms Palembang	Roseboom	»
»	—	»	bark Djoemoeroet	Oei Boq	Balie [illegible]
»	—	»	kotter Krabbé	Mardam	Pasoe[illegible]
»	—	»	bark Sarie Elmashoor	Mohamat Said.	Banjer[illegible]
»	—	»	» Fathal Kair	Ong Kesoei	Riouw
»	8	»	Fathoor Rachman	Said Alhady	Banjer[illegible]
»	—	Z. M.	stooms Celebes	lt. t/z. de Man	Pontia[illegible]
»	—	N. I.	brik Gatmir.	Sech Basezir.	Batavia
»	—	»	bark Colombus Almansoor.	Sech Bagezir.	Samara[illegible]
»	—	»	schoen Attaief.	Said Ba-asin.	Cheri[illegible]
»	—	»	bark Ida Willemina	v. Wijland	Batavia

Vertrokken schepen van *Soerabaya*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Dec.	5	N. I.	schoen. Almashoor	Oewak Mohamat	Suma[illegible]
»	—	Ned.	bark President Ram	J. M. Ulrich	Pasoe[illegible]
»	—	N. I.	schoen. Harriet.	Kenne	Timo[illegible]
»	—	»	» Venus	Kerto	Balie [illegible]
»	6	Ned.	schip Gezina	P Burggraaff.	Neder[illegible]
»	7	»	bark Ridderkerk	A. H Pesant.	»
»	—	»	» Admiraal Piet Hein.	L. Hasewinkel	[illegible]
»	—	N. I.	» Ana Serie	J. Stijger	[illegible]
»	—	»	» Said Maskoor	Hadjie Djenal	[illegible]
»	—	Ned.	» Anjer	Biesthorst	Neder[illegible]
»	8	Bals.	schoen. Poospa.	Tan Tik-I	Balie [illegible]
»	6	N. I.	stooms. Palembang	Roseboom	[illegible]

AANGEKOMEN PASSAGIERS TE BATAVIA.

van den 12 tot en met den 13 December 1856.

Met het N. I. stooms *Palembang*, kapt *H. J. Roseboom*, de he[illegible] *Wolfson, Jalink* en *echtgenoot, van Heybergen, Varkevisser* en [illegible] troepen van *Soerabaya.*

Met de Ned bark *Johanna Geertruida*, kapt. *P. Flens*, de he[illegible] *sin* en *L. Bakker*, van *Amsterdam*

Met het Ned. schip *Commissaris der Konings, van der Heim*, [illegible] *A. Hoogenstraten*, de heeren *van der Zweep, Lion* en *familie*, [illegible] *Rotterdam.*

VERTROKKEN PASSAGIERS VAN BATAVIA

van den 14 tot en met den 16 December 1856

Met het N. I. stooms *Palembang*, kapt. *H. J. Roseboom*, de he[illegible] *Arathoon*, en Z. M troepen naar *Soerabaija.*

Met het Ned schip *Johannes Anthonius*, kapt. *W. van Hees*, [illegible] *J. E. ter Gouw*, naar *Nederland.*

Met het Ned. schip *Batavier*, kapt. *H. D. van Wyck*, de he[illegible] *McKien*, naar *Tagal.*

Handelsberigten.

Aan- en Uitvoer te Batavia van den 8 tot en met den 9 Dec. 1856.

AANVOER.

Van Soerabaya per ned. ind. stoomb. *Palembang*, gez. Roseboom. agt. Cores de Vries.

7 ks. opium. *Mc. Ewen en co.*
2 vn. bier. *Pandel en Stiehaus.*
3 ks. chitzen. *Hunter Houghton en co.*
3 vn. en 1 kt. lampen. *John Pryce en co.*
3 ks. ginghams. *Moormann en co.*
4 ks. garen. *Anderson [illegible]*
3 [illegible] *Pandel. en co*
1 [illegible] 1 do. glaswerk. *v. Deventer.*
6 ks. diversen. 1 rol teekeningen. 1 pakje boeken. *Huijsers.*
2 ks. sagoweer. *Esmiol en co.*
1 kt. sagoweer. *le Jeune.*
2 ks. modewaren. 1 do. manufacturen. *Pandel en Stiehaus.*
eenige gouv. goederen. *Gouvernement.*

Van Samarang per ned. ind. stoomb. *Langan Lamongan*, [illegible] Deighton. agt. Maclaine Watson en co.

1 bl. en 2 kn. cotonetten. 70 pakk. matten. 13½ cod. kleed[illegible] cod. koperwerk. 9 ks. knoopen. 10 do. diversen. 2 do. bat[illegible] deren. 1 doz. rotting-stoelen. 2 ks. batik. *Order.*
1 kt. diversen. *Smissaert.*
1 pakje » *H. M. van Dorp.*
1 » » *Brandon.*
1 » » *de Bruin.*
2 ks. » *Maclaine Watson en co.*
2 ks. » *Busing Schröder en co.*
1 pakje » *van Haren Noman en Kolff.*
1 kt. » *Tobias.*
1 kt. » *[illegible]*
1 pakje » *Hunter Houghton en co.*
74$^{82}/_{100}$ pic. koffij. *Order.*
17 coll. div. gouv. goederen. *Gouvernement.*

UITVOER.

Naar Cowes per Am. schip *Kit Carson*, gez. Crowell. agt. Paine Stricker en co.

80½—31½ buffelhuiden. 30/m. mal. stokken. 90 pic. rotting [illegible] gomelastiek. 90 pic. gom dammer. 2 do. sapanhout. 22 [illegible] rijst. *Tolken Vogel en co.*
100 pic. sapanhout. uit entrep. *Bahre en Kinder.*
2 vn. spek. uit entrep. *Hughan.*
20/m. man. sigaren. uit entrep. *Mc. Ewen en co.*

Naar Amerika per Am. schip *Clairmont*, gez. Swi[illegible] agt. Adam en co.

218 ks. specerijen. 351 do. chin. kamfer. 1488 coll. sago. 16[illegible] pic. tin. 1020$^{77}/_{100}$ do. peper. 397$^{33}/_{100}$ do. gomelastiek. 16[illegible] notenmuscaat. 321$^{92}/_{100}$ pic. rotting. 252[illegible] do. gambier, [illegible] pic. cassia. 101 do. gom. copal. 195 do. olie. *Aan boord [illegible] van lading v. Singapore.*
3600 pic. koffij. 199$^{18}/_{100}$ do. peper. 178$^{90}/_{100}$ do. [illegible] pic. sagomeel. 600 do. rotting. *Adam en co.*

Naar Nederland [illegible] N[illegible] gez. Gugs. agt. [illegible] en co.

150 pic. rotting. 700 do. tin. 2950 do. koffij. *N. H. M.*

Naar Nederland via Padang per ned. schip *Capella*, gez. Landweer. agt. G. Suermondt en co.

500 pic. tin. *N. H. M.*
6000 ps. goenie zakken. 200 pic. ijzer. *Busing Schröder en co.*
85 pic. suiker. *Paine Stricker en co.*

CORRESPONDENTIE.

Ingevolge art. 18 der nieuw uitgevaardigde we[illegible] de drukpers, kan het stuk van den Heer A. P. te [illegible] joemaas dan alleen worden opgenomen, wanneer [illegible] der redactie de vrijheid verleent, zijn naam daaro[illegible] te plaatsen.

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ W. BRUINING